

Jaarverslag Federatie Landbouw en Zorg 2011

In dit jaaroverzicht worden de ontwikkelingen en activiteiten van de Federatie Landbouw en Zorg, die voor de Federatie respectievelijk de sector Landbouw en Zorg in 2011 van grote waarde zijn geweest, nader belicht.

Inhoudsopgave:

Inhoudsopgave	1
Het 1e jaar van de FLZ door de ogen van de oud-voorzitter en de nieuwe voorzitter	2
Waar staan we als sector en wat is ons doel als FLZ	4
De speerpunten van 2011	6
De belangrijkste activiteiten op een rijtje	10
Financieel op koers met hindernissen	12
Het uitvoeren van de professionaliseringsagenda voor de sector	13
2012 het jaar van Professioneel Verbinden	15

1. Het 1e jaar van de FLZ door de ogen van de oud-voorzitter en de nieuwe voorzitter

Het jaarverslag 2010 van de Stichting Verenigde Zorgboeren (rechtsvoorganger van de Federatie Landbouw en Zorg) eindigde met een opdracht aan de nieuw opgerichte vereniging Federatie Landbouw en Zorg Nederland. Die opdracht luidde:

De kersverse Federatie Landbouw en Zorg pakt de 'draad' op om de sector verder te laten groeien tot een gelijkwaardige aanbieder van specifieke zorg naast alle andere bestaande aanbieders van zorg.

De oud-voorzitter en nieuwe voorzitter van de FLZ laten hun licht hierop schijnen.

Door de ogen van Bart Jan Krouwel, voorzitter tot oktober 2011

Met ingang van 1 januari 2011 heeft de Federatie Landbouw en Zorg Nederland de activiteiten van de Stichting Verenigde Zorgboeren voortgezet. In juni 2011 is de Stichting Verenigde Zorgboeren omgezet in de Stichting Fondsenbeheer Landbouw en Zorg Nederland. De voornaamste reden hiervoor is dat de Taskforce Multifunctionele Landbouw (TMFL) ophoudt te bestaan. De TMFL trad op als (co-)financier voor projecten in de sector L&Z. Door de opheffing van de TMFL is er voor de sector Landbouw en Zorg geen of nauwelijks externe financieringsbron meer.

Dat bracht mij op het idee een Stichting Fondsenbeheer Landbouw en Zorg Nederland in het leven te roepen. Deze stichting werft en beheert fondsen voor de gehele sector Landbouw en Zorg, dus niet alleen voor de Federatie LZN. Vooralsnog ben ik nu voorzitter van deze Stichting met als mede-bestuursleden Pieter Oostlander (secretaris-penningmeester) en Jaap Hoek Spaans (lid).

Als ik nu terugkijk op voorbije jaar 2011, dan bekruipt mij de volgende gevoelens:

- Met elkaar hebben we een enorme professionaliseringsslag gemaakt voor de sector. Daarover kunnen we blij, tevreden en trots zijn! Wel wil ik meegeven: leun nog niet achterover, want er valt op een aantal gebieden nog wel het een en ander te verbeteren, dus blijf die drang om te professionaliseren behouden.....!!
- Hoewel de sector/de zorgboerderijen ook in 2011 meer in het zicht gekomen is/zijn, ben ik van mening dat de **maatschappelijke waarde** ervan nog steeds **onderschat** wordt! Ik hoop dat de Maatschappelijke Kosten/Baten Analyse, die nu (mede in het kader van de politieke discussie over de PGB's) uitgevoerd wordt, hier verandering in zal gaan brengen. Zorgboerderijen zijn voor vele doelgroepen van **grote waarde** en verdienen het beter herkend en erkend te worden!!
- De FLZ is voldoende in de steigers gezet. Daarom tijd om het stokje over te dragen aan Marijke Vos.

Sinds kort ben ik voorzitter van de Federatie Landbouw en Zorg, ik heb het stokje van Bart Jan overgenomen. Ik vind het een eer en groot genoegen om van deze mooie vereniging voorzitter te mogen zijn.

De Federatie Landbouw en Zorg, en de voorgangers hebben veel bereikt de afgelopen jaren. De zorgboerderij heeft een duidelijke positie verworven als aanbieder van zorg, begeleiding en (logeer)opvang. Veel zorgvragers, gemeenten en zorginstellingen weten de zorgboerderij dan ook te vinden. En er is hard gewerkt aan professionalisering en verbetering van de kwaliteit van zorg. Het is van groot belang om onze positie nog verder te versterken.

Er komen een paar grote uitdagingen op ons pad:

- Allereerst de veranderingen in de zorgregelingen: de overheveling van de begeleidingstaak uit de AWBZ naar de WMO. Zorgboeren en -boerinnen krijgen hierdoor veel meer met de gemeenten te maken en zullen zichzelf duidelijk op de kaart moeten zetten als leveranciers van zorg en begeleiding. Ook op het PGB wordt bezuinigd.

- Ten tweede wordt onze relatie met de zorgverzekeraars en zorginstellingen steeds belangrijker.

Na de val van het kabinet kwam het begrotingsakkoord 2013 tot stand waarin de bezuinigingen op het PGB deels zijn teruggedraaid, en is de overheveling van de begeleidingstaak uitgesteld.

Samen werken we aan het tot stand brengen van een goede landelijke en regionale samenwerking om de transitie van AWBZ naar WMO voor de bij FLZ aangesloten leden succesvol te laten verlopen, met als belangrijkste resultaat productieafspraken (Zorginkoop) te maken. *Het doel hiervan is dat zorgvragers op basis van hun eigen keuzes de zorgboerderijen kunnen blijven bezoeken en zo op hun eigen niveau in staat zijn om met succes en naar tevredenheid mee te doen in de maatschappij, ook na 2012.*

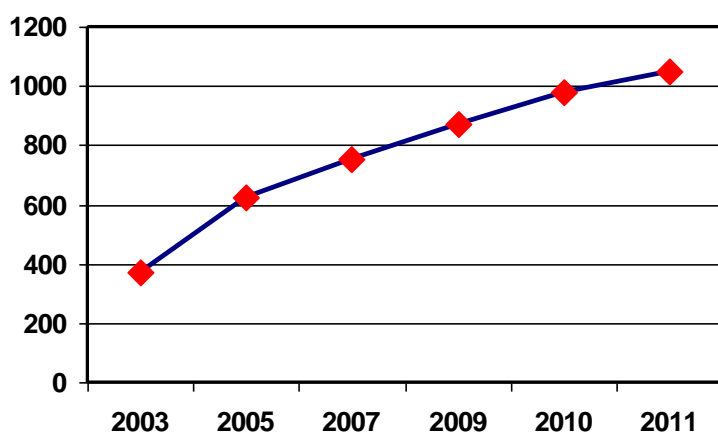
We zijn goed op weg met de professionalisering, versterking van kwaliteit en de borging van de kwaliteit van zorg en begeleiding. Maar we zijn er nog niet. Het is erg belangrijk dat we een kwaliteitskeurmerk hebben ontwikkeld, en dat het cliënttevredenheidssysteem (resultaatmeetsysteem) wordt geïmplementeerd.

Voor de sector Landbouw en Zorg is het cruciaal dat alle bij de Federatie aangesloten zorgboeren actief meedoen aan deze professionaliseringslag zodat we kunnen laten zien dat de kwaliteit van zorg bij ons in goede handen is.

Ik heb alle vertrouwen in de kracht van onze Federatie, de kracht van onze leden en onze betekenis voor de samenleving.

2. Waar staan we als sector en wat is ons doel als FLZ

Nederland kent inmiddels ruim 1.000 zorgboerderijen. Daarvan zijn er 791 aangesloten (d.d. 31 december 2011) bij 15 regionale samenwerkingsverbanden. Op landelijk niveau werken die verbanden samen in de brancheorganisatie Federatie Landbouw en Zorg.

Groei van het aantal zorgboeren in Nederland over de afgelopen jaren

Maatschappelijke meerwaarde zorgboerderijen

Als jonge, innovatieve toegevoegde loot aan de zorgsector, heeft de zorglandbouw zich ontwikkeld tot een veilige en activerende omgeving voor mensen met een zorgvraag. Dat zijn mensen met autisme, met verstandelijke of lichamelijke beperkingen, jeugdzorgcliëntèle, ouderen (respijtzorg) en mensen met een psychische of sociale hulpvraag. Voor deze mensen is de zorglandbouw een niet meer weg te denken schakel in hun leven.

Mensen met een zorg- of begeleidingsvraag voelen zich prettig in de gestructureerde en herkenbare omgeving van de zorgboerderij. Zij worden aangesproken op hun mogelijkheden, niet op hun beperkingen, en leveren een bijdrage aan de boerderij. Zij krijgen door het feit dat het werk nut heeft weer zelfvertrouwen, hebben het gevoel weer ergens bij te horen en genieten van de ruimte en regelmaat van het agrarische werk. Ze doen (weer) mee in de samenleving.

Zorgboerderijen zorgen o.a. voor:

- Kleinschalige zorgvoorzieningen op het platteland en in krimpgebieden
- Participatie, meedoen in de maatschappij, voor iedereen die daar ondersteuning bij nodig heeft
- Versterking relatie stad-platteland en regionale economie
- Innovatie in de zorg
- Verbreding maatschappelijke functie en perspectief van de landbouw

De Federatie Landbouw en Zorg (FLZ) is de landelijke brancheorganisatie voor de sector Landbouw en Zorg. Ze werkt aan professionalisering van de sector, faciliteert regionale organisaties van zorgboeren en is aanspreekpunt voor stakeholders. De FLZ brengt landbouw en zorgpartijen bij elkaar, stimuleert hen tot samenwerken en is de aanjager van nieuwe perspectiefvolle ontwikkelingen. De FLZ heeft tot doel het realiseren van een sterke positie van zorgboeren in de zorgketen en in de samenleving. De FLZ ondersteunt haar leden om een duurzame positie in de zorgmarkt en maatschappij te realiseren.

Kwaliteitsdoelstelling FLZ

De Federatie Landbouw en Zorg heeft als doelstelling te bewerkstelligen dat professionele en kwalitatief hoogwaardige zorg op zorgboerderijen tot stand komt. De geboden zorg is toetsbaar en transparant.

Dit betekent dat:

- Het cliëntperspectief centraal staat: de zorgboerderij draagt bij aan de maatschappelijke participatie, ontwikkeling en zelfredzaamheid. De cliënt heeft de regie over zijn/haar eigen leven.
- Het vernieuwde kwaliteitssysteem structureel de tevredenheid van cliënten/deelnemers meet, m.b.v. het Resultaatmeetsysteem.
- Naast de tevredenheidmeting er in de vragenlijst specifiek gevraagd wordt naar de bijdrage aan het herstel en de empowerment van cliënten/deelnemers.
- De nadruk ligt op de mening van cliënten/deelnemers en de mate waarin het aanbod aansluit op de vraag.
- Kwaliteit voor cliënten/deelnemers bijdraagt aan de tevredenheid, zelfmanagement (zelfredzaamheid) en dat dit wordt erkend en beloond door cliëntorganisaties en financiers (Zorgverzekeraars, PGB-houders, Overheid).
- Specifieke onderdelen voor zorgboerderijen zoals een dierziekteprotocol als een integraal onderdeel zijn opgenomen.
- Kwaliteit en rendement 'hand in hand' gaan.

De beschreven ontwikkelingen geven aanleiding te denken dat er een onzekere toekomst is voor de zorg, maar juist voor zorgboeren zijn er grote uitdagingen. De FLZ is ervan overtuigd dat zorgboeren veel te bieden hebben en in de nieuwe verhoudingen een rol van betekenis zullen spelen. Om die reden wordt er geïnvesteerd in de organisatie.

3. De speerpunten van 2011

Voor 2011 zijn de volgende speerpunten benoemd:

- A. Bestuurlijke en organisatorische structuur van de FLZ uitwerken en bestendigen?
- B. De meerwaarde van de FLZ concreet benoemen en uitvoeren
- C. Implementatie vernieuwd kwaliteitssysteem
- D. Uitvoering van het communicatiebeleid en -plan van de FLZ

A. Bestuurlijke en organisatorische structuur van de FLZ uitwerken en bestendigen?

Het bestuur bestaat uit zorgboeren en een onafhankelijke een voorzitter. Het bestuur beschikt over een uitvoeringsorganisatie. De bestuursleden hebben de portefeuilles verdeeld en het portefeuillehouderschap betekent dat de leden van het bestuur eerst-verantwoordelijke zijn voor de betreffende portefeuille en daar op kunnen worden aangesproken. Er is een Raad van Advies (voorzitter RvB WUR, directeur GGZ Nederland, directeur PlatformVG, Zorgverzekeraars (Lid raad van bestuur Zorgverzekeraar), LTO (LLTB), Voorzitter Stichting Fondsenbeheer Landbouw en Zorg Nederland, Rabobank Food & Agri sectormanagement). Deze Raad geeft gevraagd en ongevraagd advies over de ontwikkelingen binnen de sector Landbouw en Zorg en de te volgen koers.

Leden FLZ	Aantal aangesloten zorgboeren
Vereniging van Zorgboeren Fryslan (onderdeel BEZINN)	57
Vereniging Zorgboerderijen Groningen (onderdeel BEZINN)	43
Vereniging zorgboeren Drenthe (onderdeel BEZINN)	62
Stichting Landzijde Noord Holland	95
ZLTO Noord Brabant, Zeeland, Gelderland Zuid	181
Bezig Gelderland	59
Vereniging Zorgboeren Overijssel	63
Vereniging Zorgboeren Rivierengebied	26
Zorgboeren Zuid Holland (Stichting Den Hâneker landbouw en zorg)	30
Vereniging van zorgboeren Zuid Holland	26
Vereniging van Utrechtse zorgboerderijen	24
Vereniging zorgboeren Oost-Gelderland	34
Vereniging Zorgboerderijen Flevoland	19
LLTB (Limburgse Land - en Tuinbouworganisatie)	51
LTO Noord	21
Totaal aantal leden (31 december 2011)	791

Overzicht van de leden van de Federatie Landbouw en Zorg

Organogram Federatie Landbouw en Zorg

B. De meerwaarde van de FLZ concreet benoemen en uitvoeren

De FLZ heeft in 2011 gewerkt aan de samenwerking en afstemming met de leden, waarbij de Algemene Vergadering het landelijke ontmoetings- en besluitvormend orgaan is geweest. De FLZ heeft daarnaast actief deelgenomen aan de regionale ledenbijeenkomsten.

Ook is er volop gewerkt aan de belangenbehartiging voor leden van de FLZ o.a. met betrekking tot de PGB maatregelen en de transitie AWBZ naar WMO. Waarbij het met name ging over het informeren van de politiek over de meerwaarde van de zorglandbouw, lobbyactiviteiten en het organiseren van bezoeken aan zorgboerderijen. Het merk 'Zorglandbouw' is versterkt en verder uitgebouwd door het verder ontwikkelen van het kwaliteitssysteem, de bewaking van de binnen de FLZ gemaakte afspraken en het afgeven van een duidelijk signaal over de hoe de sector denkt over kwaliteit en dit in de praktijk brengt.

C. Implementatie vernieuwd kwaliteitssysteem

We hebben een aantal belangrijke stappen gezet met betrekking tot het kwaliteitssysteem. In nauwe samenwerking en met een financiële ondersteuning van de Taskforce Multifunctionele Landbouw is het vernieuwd kwaliteitssysteem 4.1 volledig geïmplementeerd en is er een uniek clienttevredenheidsmeetsysteem (ResultaatMeetsysteem) ontwikkeld. Vervolgens is er een digitaliseringstraject voor het vernieuwd kwaliteitssysteem gestart, dat medio 2012 zal worden opgeleverd.

De Federatie heeft een gezamenlijke kwaliteitsdoelstelling vastgesteld, die luidt: Iedere bij FLZ aangesloten zorgboer die op 1 januari 2011 bij FLZ is aangesloten is actief bezig met het

behalen van het keurmerk 'Kwaliteit laat je zien'. In 2013 heeft elke aangesloten zorgboer het keurmerk behaald.

D. Uitvoering van het communicatiebeleid en -plan van de FLZ

De FLZ heeft een aantal goede stappen gezet in het verbeteren van de in- en externe communicatie. Hiertoe zijn de regiobestuurders en de landelijke organisatie met elkaar in gesprek gegaan over de onderlinge relatie en communicatie.

Er is een FLZ logo ontwikkeld.

De bestaande periodieke 'Nieuwsbrief' is verbeterd en uitgebreid. In deze nieuwsbrieven wordt voor de leden van de Federatie van belang zijnde informatie toegelicht, bijvoorbeeld over het vernieuwd kwaliteitssysteem, de PGB en de WMO.

Inspeland op de ontwikkelingen rondom WMO is er een brochure ontwikkeld (de Productenfolder WMO) over de hoogwaardige zorg die op zorgboerderijen wordt geleverd. Onder het thema 'Bij de boer, elke dag buitengewoon', geeft de brochure informatie over de vele verschillende vormen van ondersteuning. De inhoud is speciaal gericht op gemeenten en andere verwijzers. Aansluitend is er eind 2011 gestart met de organisatie van de landelijke WMO ledenbijeenkomsten, waarbij leden met elkaar kennis en ervaring omtrent de WMO kunnen delen. En de basis voor de ontwikkeling van een factsheet WMO is gelegd. Daarnaast is actief deelgenomen aan het landelijk WMO-congres en is actief gecommuniceerd via de websites, nieuwsbrieven, free publicity, persberichten, brieven aan gemeenten en Tweede Kamerleden over de meerwaarde van de Zorglandbouw. Dit alles is ondersteund met het nodige pr-materiaal, o.a. ansichtkaarten Zorglandbouw, Banners die de Zorglandbouw een gezicht geven, advertenties over de Maand van de Zorglandbouw en de mogelijkheid voor aangesloten zorgboeren hun Open Dag via de website aan te kondigen.

Kortom, er zijn goede slagen gemaakt t.a.v. de in- en externe communicatie. Voor 2012 zal o.a. gewerkt worden aan een voorstel t.a.v. crisiscommunicatie en zal ook het gebruik van de social media als communicatiemedium nader worden onderzocht.

4. De belangrijkste activiteiten op een rijtje

Het jaar 2011 is voor de sector Landbouw en Zorg en daarmee ook voor de Federatie Landbouw en Zorg, een belangrijk jaar geweest met veel ontwikkelingen en veranderingen.

Het eerste jaar van de Federatie Landbouw en Zorg stond in het teken van de verdere professionalisering, de onderstaande activiteiten zijn ter realisatie daarvan in 2011 uitgevoerd.

Activiteiten m.b.t. de organisatie FLZ:

- Een formeel overdrachtdocument, waarin de overdracht van producten/dienstverlening/websites van Stichting Verenigde Zorgboeren naar de FLZ staat beschreven;
- Het in gezamenlijkheid werken aan de relatie tussen de regionale leden en de FLZ centraal.
- Vaststellen van de definitieve lidmaatschapscriteria en de definitie 'Zorgboerderij'.
- Bewaking en het beheer en de controle van afgesproken spelregels t.a.v. kenmerken van een regionaal samenwerkingsverband, lidmaatschapvereisten om lid te worden van een regionaal samenwerkingsverband, klachten-signalering, en de registratie en het oplossen daarvan, facturatie eigen bijdrage, etc.
- In 2011 is de Stichting Verenigde Zorgboeren 'omgezet' in de Stichting Fondsenbeheer Landbouw en Zorg Nederland.
- In oktober 2011 heeft een voorzitterswisseling plaatsgevonden: Bart Jan Krouwel is opgevolgd door Marijke Vos.

Activiteiten m.b.t. Kwaliteit:

- De Federatie heeft een kwaliteitsdoelstelling vastgesteld.
- Het implementeren van het vernieuwde kwaliteitssysteem 4.1 en het ontwikkelen van een uniek cliënttevredenheidsmeetsysteem (ResultaatMeetsysteem). Er is een start gemaakt met de digitalisering daarvan.

Activiteiten m.b.t. communicatie en promotie:

- De ombuiging naar alleen aangesloten zorgboeren wordt concreet zichtbaar op de website zorgboeren.nl, waar alleen aangesloten zorgboeren zich kunnen presenteren.
- Bewaking en controle registratie van zorgboeren op www.zorgboeren.nl.
- Doorontwikkeling en het beheer van de websites www.zorgboeren.nl en www.landbouwzorg.nl.
- Doorontwikkeling website [zorgboeren.nl](http://www.zorgboeren.nl) in combinatie met het project Loeigoeie zorg (kieswijzer, catalogus van alle zorgaanbieders in het groen).

Activiteiten m.b.t. externe partijen en factoren:

- De versterking van de positie binnen de zorgketen, door actief te anticiperen op de transitie AWBZ naar WMO door o.a. het onderzoeksrapport 'Effecten van de Zorglandbouw' en de productenfolder WMO breed te verspreiden onder gezaghebbende stakeholders (o.a. 900 gemeenten en Tweede Kamerleden (portefeuillehouders) en relevante Tweede Kamercommissies).
- Ervaringen delen en leren van elkaar (FLZ-leden) en het maken van strategische keuzes om de transitie van AWBZ naar WMO succesvol te laten zijn.
- Organisatie, ontwikkeling en mede uitvoering van de 'professionaliseringsagenda en de kennisagenda voor de sector'.
- Met de belangrijke stakeholders, o.a. met cliëntenorganisatie Per Saldo, de organisatie voor kleinschalige zorgaanbieders BVKZ, Saron Zorg & Dienstverlening is collectief de verontwaardiging uitgesproken en stelling genomen tegen de voorgenomen bezuiniging op het PGB.
- Ter bevordering van de beeldvorming en de meerwaarde van zorgboerderijen zijn er diverse werkbezoeken georganiseerd aan zorgboerderijen voor Tweede Kamerleden, beleidsambtenaren en beleidsadviseurs Zorgverzekeraars Nederland, wethouders en projectmanagers WMO.

Activiteiten m.b.t. kennis vergaren en delen:

- Ontwikkeling en mede uitvoering geven aan de opgestelde kennisagenda voor de sector. In nauwe samenwerking met ZonMw en de Taskforce Multifunctionele Landbouw is hier in 2011 prioritering in aangebracht. Waarbij o.a. de basis is gelegd voor de zogenaamde MKBA ('Maatschappelijke Kosten Baten-Analyse') inzake de directe en indirecte kosten en baten-effecten van deze vorm van zorgverlening (op de zorgboerderij) aan bepaalde doelgroepen versus – voor uiteraard dezelfde doelgroepen – een 'traditionele' behandelmethode.
- Faciliteren van buitenlandse bezoeken: De interesse voor het 'concept' zorgboerderij vanuit het buitenland neemt toe, blijkt o.a. uit een bezoek van zorgboeren uit Zweden en een meer dan gemiddelde belangstelling vanuit Duitsland voor de zorglandbouw in Limburg (rapportage WDR).

5. Financieel op koers met hindernissen

Het jaar 2011 is helaas afgesloten met een negatief resultaat. Investerings in het verder doorontwikkelen van het kwaliteitssysteem en het technisch beheer en logistieke proces van het kwaliteitssysteem heeft meer gekost dan er aan opbrengsten tegenover stond. Dit heeft als belangrijkste oorzaak dat nieuwe leden, aangesloten zorgboeren, het eerste jaar geen contributie hoefde te betalen. Dit is vanaf 1 januari 2012 niet meer mogelijk. Elke nieuwe zorgboer betaalt vanaf het moment van aansluiting een bijdrage in de contributie.

6. Het uitvoeren van de professionaliseringsagenda voor de sector

De uitvoering van de professionaliseringsagenda is in 2011 gecontinueerd en heeft geleid, in nauwe samenwerking met de Taskforce Multifunctionele Landbouw, tot een aantal vernieuwende zorg- en welzijnsconcepten. Met als doel ondernemers te inspireren en te ondersteunen bij het verder ontwikkelen en vernieuwen van hun zorgaanbod; om de doelgroepen te verbreden en om als zorgboerderij ook goed te kijken naar de positie in zorgketens en bijbehorende financieringsvormen.

Onderstaand vindt u een greep uit de 'Nieuwe concepten' voor de Zorglandbouw:

Handboek brengt doelgroepen en zorgketens in kaart

http://landbouwzorg.nl/nwsbrf/NWBRF_MFL_Handboek.pdf

In gesprek over zorglandbouw binnen WMO

http://www.landbouwzorg.nl/nwsbrf/NWBRF_MFL_PositieWMO.pdf

Wetenschappelijk bewezen effecten zorglandbouw gebundeld

http://landbouwzorg.nl/files/Effectstudie-zorglandbouw_TaskforceMultifunctioneleLb.pdf

Zorgboeren helpen mensen aan werk

<http://landbouwzorg.nl/nwsbrf/Landwerken%20concept.pdf>

Jeugdzorg op de boerderij: aantoonbaar resultaat

http://www.landbouwzorg.nl/nwsbrf/NWBRF_MFL_Jeugd.pdf

Plattelandsvakantie op zorgboerderij

http://www.landbouwzorg.nl/nwsbrf/NWBRF_MFL_Vakantie.pdf

Wonen op de zorgboerderij

http://www.landbouwzorg.nl/nwsbrf/NWBRF_MFL_Wonen.pdf

Samenwerken in zorg voor dementerenden helpt cliënten én zorgboer

http://www.landbouwzorg.nl/nwsbrf/NWBRF_MFL_Dementereren.pdf

Zorgboeren kunnen rol spelen in passend onderwijs

http://www.landbouwzorg.nl/nwsbrf/NWBRF_MFL_Onderwijs.pdf

De boerderij als Werkschool

http://www.landbouwzorg.nl/nwsbrf/NWBRF_MFL_Werkschool.pdf

Allochtone ouderen interessante doelgroep zorgboerderij

http://www.landbouwzorg.nl/nwsbrf/NWBRF_MFL_Allochtoon.pdf

Paarden helpen zorgboer

http://www.landbouwzorg.nl/nwsbrf/NWBRF_MFL_Paard.pdf

7. 2012 het jaar van Professioneel Verbinden

Met elkaar hebben we in 2011 een grote professionaliseringslag gemaakt voor de sector. Daar mogen we blij, tevreden en trots op zijn. Echter, we moeten ons blijven realiseren dat we nog maar aan het begin staan van een sterke, zich onderscheidende sector. Waarbij we de drang naar verdere professionalisering moeten behouden!

Zorgboerderijen zijn voor vele doelgroepen van grote waarde en verdienen het beter herkend en erkend te worden. De zorgboerderij heeft een duidelijke positie verworven als aanbieder van zorg en begeleiding.

Veel zorgvragers, gemeenten en zorginstellingen weten de zorgboerderij dan ook te vinden en er is hard gewerkt aan professionalisering en verbetering van de kwaliteit van zorg.

Het komend jaar is het van groot belang om onze positie nog verder te versterken. Het is hierbij essentieel om onze betekenis voor de samenleving 'in de etalage' te blijven zetten. Om nog beter te kunnen laten zien wat onze meerwaarde is voor mens en samenleving, zal in 2012 een Maatschappelijke Kosten Baten Analyse-onderzoek worden uitgevoerd.

De Federatie vertegenwoordigt een brede sector die kwaliteit hoog in het vaandel heeft, met hoogwaardige zorgverleners met een boerenhart.

Het doel in 2012 is het inzetten op transparantie, openheid, laten zien waar we goed in zijn en trots zijn op een club die er toe doet! Hierbij zijn de verdere professionalisering en versterking van de positie van de zorglandbouw van essentieel belang.

Hiermee creëren we doorlopend draagvlak bij en verbinding met de belangrijkste stakeholders o.a. bij de zorgvragers, cliëntorganisaties, zorgverzekeraars, gemeenten, Ministeries van WVS, EL&I, Inspectie voor de gezondheidszorg en de politiek.

Dit houdt in dat we zullen bouwen aan relaties tussen de mensen, hun kennis en passie. In een wereld waar het lijkt alsof alles nog alleen maar draait om het individu: "What's in it for me?" hebben wij als lerende samenleving een verantwoordelijkheid te nemen en de sector Landbouw en Zorg kan daarbij een belangrijke bijdrage leveren.

"Look forward...tell people what you believe and where you want to go and you'll be amazed how well your positive words will inspire those around you."(bronvermelding: Simon Sinek)

Voorthuizen, juni 2012

Marijke Vos,
Voorzitter Federatie Landbouw en Zorg Nederland

Ton van der Biezen,
Directeur Federatie Landbouw en Zorg Nederland

Meer informatie op: www.landbouwzorg.nl en www.zorgboeren.nl